

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 10 DECEMBRIE 1968¹

Comisia Comunității Economice Europene

împotriva

Republicii Italiene

Cauza 7/68

În cauza 7/68,

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

reclamantă,

reprezentată de consilierul său juridic, Armando Toledano, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul consilierului său juridic, Emile Reuter, 4, boulevard Royal,

împotriva

REPUBLICII ITALIENE,

pârâtă,

reprezentată de Adolfo Maresca, ministru plenipotențiar, în calitate de agent, asistat de Pietro Peronaci, substitut al Avocatului General al Statului, cu domiciliul ales în Luxemburg, la sediul ambasadei Italiei,

având ca obiect recunoașterea faptului că Republica Italiană și-a încălcat obligațiile care îi incumbă în temeiul articolului 16 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, continuând să perceapă, după 1 ianuarie 1962, la exportul de obiecte care prezintă interes artistic, istoric, arheologic sau etnografic către alte state membre ale Comunității, taxa progresivă prevăzută de Legea nr. 1089 din 1 iunie 1939,

CURTEA,

constituită din: R. Lecourt, președinte, A. Trabucchi și J. Mertens de Wilmars, președinți de cameră, A. M. Donner, W. Strauß, R. Monaco și P. Pescatore (raportor), judecători,
avocat general: J. Gand,
grefier: A. Van Houtte,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

Întrucât Comisia a sesizat Curtea, în temeiul articolului 169 din tratat, cu o acțiune pentru recunoașterea faptului că Republica Italiană și-a încălcat obligațiile care îi incumbă în temeiul articolului 16 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, continuând să perceapă, după 1 ianuarie 1962, la exportul de obiecte care prezintă interes artistic, istoric,

---

¹ Limba de procedură: italiana.

arheologic sau etnografic către alte state membre ale Comunității, taxa progresivă prevăzută de articolul 37 din Legea nr. 1089 din 1 iunie 1939;

A – Cu privire la admisibilitate

Pârâta, punând la îndoială admisibilitatea acțiunii, susține că, sesizând Curtea în timp ce Parlamentul italian, căruia i se înaintase un proiect de lege destinat să revizuiască dispoziția în litigiu, era pe punctul să fie dizolvat, Comisia a încălcat obligația impusă instituțiilor comunitare prin articolul 2 din tratat de a „promova în întreaga Comunitate o dezvoltare armonioasă a activităților economice”;

Comisa este cea care trebuie să hotărască, în temeiul articolului 169 din tratat, în ce moment va introduce o acțiune în fața Curții; considerentele care determină această alegere nu pot afecta admisibilitatea acțiunii, care ține seama numai de norme obiective;

De altfel, în prezentul caz, acțiunea Comisiei a fost precedată de un schimb de opinii prelungit cu guvernul italian, început înainte de expirarea celei de-a doua etape a perioadei de tranziție, cu scopul de a încerca să convingă autoritățile competente ale republicii să ia măsurile necesare pentru a revizui dispozițiile criticate de Comisie;

Prin urmare, acțiunea este admisibilă.

B – Cu privire la fond

1. Cu privire la sfera de aplicare a taxei în litigiu

Întemeindu-și acțiunea pe articolul 16 din tratat, Comisia consideră că bunurile cu caracter artistic, istoric, arheologic sau etnografic care fac obiectul legii italiene nr. 1089 din 1 iunie 1939 intră sub incidența dispozițiilor referitoare la uniunea vamală.

Acest punct de vedere este contestat de pârâtă, care consideră că respectivele bunuri nu pot fi asimilate „bunurilor de consum sau de uz general” și, prin urmare, nu sunt supuse dispozițiilor tratatului aplicabile „mărfurilor generale”;

din acest motiv, acestea ar fi scutite de la aplicarea normei de la articolul 16 din tratat.

În temeiul articolului 9 din tratat, Comunitatea se întemeiază pe o uniune vamală „care cuprinde ansamblul schimburilor de mărfuri”. Prin mărfuri, în sensul respectivei dispoziții, trebuie să se înțeleagă produsele care pot fi valorificate în bani și care pot, prin urmare, să facă obiectul unor tranzacții comerciale.

Produsele vizate de legea italiană, indiferent de calitățile care le disting de alte tipuri de mărfuri, împart însă cu acestea din urmă caracteristica de a putea fi valorificate în bani și de a putea face astfel obiectul unor tranzacții comerciale. Acest punct de vedere corespunde, de altfel, cu redactarea legii italiene, care stabilește taxa în litigiu în funcție de valoarea obiectelor în cauză;

Din cele de mai sus rezultă că bunurile se supun regulilor pieței comune, cu excepția derogărilor prevăzute în mod expres de tratat;

2. Cu privire la calificarea taxei în litigiu, având în vedere articolul 16 din tratat

Întrucât din punctul de vedere al Comisiei, taxa în litigiu constituie o taxă cu efect echivalent unui drept vamal la export și, în acest sens, perceperea acestei taxe ar fi trebuit să fie eliminată, în conformitate cu articolul 16 din tratat, cel târziu până la sfârșitul primei etape a pieței comune, de la 1 ianuarie 1962.

Pârâta contestă această calificare a taxei în litigiu, deoarece taxa urmărește un scop specific, de a asigura protecția și siguranța patrimoniului artistic, istoric și arheologic existent pe teritoriul național. În consecință, taxa nu are în realitate caracter fiscal, veniturile aduse de aceasta la buget fiind ne semnificative.

Articolul 16 din tratat interzice perceperea, în raporturile dintre statele membre, a oricărui tip de drepturi vamale la export și a oricărei taxe cu efect echivalent, adică a oricărei taxe care, afectând prețul unei mărfi exportate, are același efect restrictiv asupra liberei circulații ca cel al unui drept vamal. Această dispoziție nu face nicio distincție în funcție de pe scopul urmărit prin perceperea drepturilor și a taxelor a căror eliminare o prevede.

Nu este necesar să se analizeze noțiunea de fiscalitate pe care pârâta își întemeiază argumentarea din acest punct de vedere, deoarece dispozițiile secțiunii din tratat privind eliminarea drepturilor vamale între statele membre exclud menținerea drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent, fără a face distincție între cele care au și cele care nu au caracter fiscal.

Taxa în litigiu intră sub incidența articolului 16, deoarece sarcina pecuniară pe care o impune asupra prețului bunurilor în cauză constituie un obstacol pentru exportul acestora.

3. Cu privire la calificarea taxei în litigiu, având în vedere articolul 36 din tratat

Pârâta invocă articolul 36 din tratat, care legitimează restricțiile la export care, în speță, sunt justificate pe motive de protecție a unor bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică. Ținând seama de scopul, sfera de aplicare și efectele sale, se consideră că taxa în litigiu intră mai puțin sub incidența prevederilor tratatului privind taxele cu efect echivalent drepturilor vamale la export decât sub incidența măsurilor restrictive permise de articolul 36.

În realitate, divergența de opinii între Comisie și guvernul italian are legătură, așadar, nu cu scopul, ci cu alegerea mijloacelor. Cu privire la acestea din urmă, autoritățile italiene au preferat perceperea unei taxe care ar perturba funcționarea pieței comune mai puțin decât aplicarea unor interdicții sau restricții la export.

Articolul 36 din tratat prevede că „dispozițiile articolelor 30-34 nu se opun interdicțiilor sau restricțiilor ... la export ... justificate pe motive de ... protejare a unor bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică”. Această dispoziție, atât prin amplasarea sa, cât și prin trimiterea expresă la articolele 30-34, face parte din capitolul privind eliminarea restricțiilor cantitative între statele membre. Acest capitol are ca obiect intervențiile statelor în comerțul intracomunitar prin măsuri cu caracter de interdicție, totală sau parțială, la import, export sau tranzit, după caz. La astfel de măsuri se referă în mod distinct și exclusiv articolul 36, astfel cum rezultă din folosirea termenilor „interdicții sau restricții”. Interdicțiile și restricțiile în cauză se disting în mod clar, prin natura lor, de drepturile vamale și de taxele asimilate care afectează condițiile economice de import sau de export, fără să restricționeze totuși libertatea de decizie a operatorilor economici;

Dispozițiile titlului I din a doua parte a tratatului pun în aplicare principiul fundamental al eliminării tuturor obstacolelor în calea liberei circulații a mărfurilor între statele membre prin eliminarea, pe de o parte, a drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent, și pe de altă parte, a restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent. Excepțiile de la această normă fundamentală sunt de strictă interpretare.

Prin urmare, ținând seama de diferența între măsurile prevăzute la articolul 16 și la articolul 36, nu este posibil să se aplice derogarea prevăzută de această ultimă dispoziție pentru măsuri care nu intră sub incidența interdicțiilor menționate în capitolul referitor la eliminarea restricțiilor cantitative între statele membre.

În cele din urmă, faptul că dispozițiile citate ale articolului 36 nu se referă la drepturile vamale și la taxele cu efect echivalent se explică prin aceea că astfel de măsuri au ca efect doar îngreunarea exportului produselor respective, fără a asigura realizarea scopului prevăzut de acest articol, de a proteja patrimoniul artistic, istoric sau arheologic.

Pentru a se putea prevala de articolul 36, statele membre trebuie să respecte limitele impuse de această dispoziție atât în ceea ce privește obiectivul care trebuie atins, cât și natura mijloacelor folosite.

Prin urmare, perceperea taxei în litigiu, care nu intră sub incidența articolului 36, este incompatibilă cu dispozițiile tratatului.

C - Cu privire la cheltuielile de judecată

În temeiul articolului 69 alineatul (2) din regulamentul de procedură, orice parte care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată;

întrucât pârâta a căzut în pretenții;

Pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea susținerilor orale ale părților;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 2, 3 (a), 5, 9, 16, 36, 169 și 171;

având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;

CURTEA,

respingând toate celelalte concluzii mai ample sau contrarii, hotărăște:

- 1) **Acțiunea este admisibilă;**
- 2) **Republica Italiană, continuând să perceapă, după 1 ianuarie 1962, la exportul de obiecte care prezintă un caracter artistic, istoric, arheologic sau etnografic către celelalte state membre ale Comunității, taxa progresivă prevăzută la articolul 37 din Legea nr. 1089, din 1 iunie 1939, și-a încălcat obligațiile care îi incumbă în temeiul articolului 16 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene;**
- 3) **Pârâta este obligată la plata cheltuielilor de judecată.**

Pronunțată la Luxemburg la 10 decembrie 1968.

Lecourt	Trabucchi	Mertens de Wilmars	
Donner	Strauß	Monaco	Pescatore

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg la 10 decembrie 1968.

Grefier	Președinte
A. Van Houtte	R. Lecourt